

מתני' משבטלה סנהדרין בפל' השיר מבית המשתאות שנאמר ב' בשיר לא ישתו יין וגו' משמתו נביאים הראשונים בטלו אורים ותומים משחרב בהמ"ק במל' השמיר ונופת צופים ופסקו אנשי אמנה אומרים הנות והכשפים כלו את הכל: גמ' וממאי דמשבטלה סנהדרי כתוב אמר רב הונא בריה דרב יהושע דאמר קרא זקנים משער שבתו בחורים מנגינתם אמר רב אודא דשמעא זמרא תעקר אמר רבא זמרא בביתא חורבא כסיפא שנאמר קול ישורר בחלון חרב בסף כי ארזה ערה מאי כי ארזה ערה אמר ר' יצחק ז' בית המסוכב בארזים עיר הוא אלא אפי' בית המסוכב בארזים מתרועע אמר רב אשי שמע מינה כי מתחיל חורבא כסיפא מתחיל שנאמר חרב בסף ואיבעית אימא מהכא ושאיה יוכת שער אמר מר בר רב אשי לדירי' חזי ליה ומנגח כי תורא אמר רב הונא זמרא דנגדי דבקר' שרי דגדראי' אסיר רב הונא במיל' זמרא קם מאה אווזי בווא ומאה סאה חיטי בווא ולא איבעי' אתא רב חסדא וליל ביה איבעאי אווא בווא ולא משתכח אמר רב יוסף זמרי גברי ועני נשי פריצותא זמרי נשי ועני גברי כאש בנעורת למאי נפקא מינה לבטולי הא מקמי הא אמר ר' יוחנן כל השותה בארבעה

עפרו: זמרי דנגדי מתיב ספינת כסל שרי שאינו אלא לחס ממלאכתם: ודבקר' שממירי בשעה שזרקין ואינו אלא לכין את השורים לתלמידי שהולכין לקול השיר שערב עליהם: דגדראי' אינו אלא לשמור: כפי' זמרא. גור על דורו שלא יזמרו צדיקים ובניית משתאות: ולא איבעי'

להריגה: זמרא. לשורר צבית המשמאות: ימר שבר. יהא מר: דמנא. כנור: מארגיזא. סס מתוס:

3) תוס' ה"ג ג"ו

[מח, א מתני'] משבטלה סנהדרין בטל שיר וכו'. ירושלמי 100 אמר רב חסדא בראשונה היתה אימת סנהדרין ולא היו אומרים נבלה בשיר. ועכשיו שאין אימת סנהדרין עליהם הם אומרים דברי נבלה בשיר. ר' יוסי בר גון בשם רב הונא אמר כל צרה שהיתה באה על הצבור פוסקין שמחה כנגדה. משבטלה סנהדרין בטל שיר בבית המשמאות. משבטלו אלו ואלו שבת 170 משוש לבנו וקרא אבל מחולגנו.

4) תוס' ה"ג ה"ו

לעשות כן ומ"מ כתבו הגאונים שאינו אסור אלא כגון נגינות של אהבת אדם לחבירו ולשבח יפה ביופיו. אבל שירות ותשבחות וזכרון חסדיו של הקב"ה שרי ומשמע נמי בשיר של מצוה שרי כשיר של חופה הנעשה לשמח חתן וכלה.

5) תוס' ה"ג ז'

אעלה את ירושלים על ראש שמחתי: יד' וכן גזרו שלא לנגן בכלי נשירה. וכל מיני זמר וכל משמיעי קול של שיר אסור לשמוח בהן ואסור לשומען מפני החורבן. ואפילו שירה בפה על היין אסורה שנאמר בשיר לא ישתו יין. וכבר נהגו כל ישראל לומר דברי תושבחות או נשירה של הודאות לאל וכיוצא בהן על היין: מן ואחר כך גזרו על עטרות חתנים שלא

ר"א ונתנהו לגניבא בקורד שלחו ליה למר עוקבא זמרא מנא לן דאסיר שרמט וכתב להו אל תשמח ישראל אל גיל בעמים ולישלח להו מהכא ב' בשיר לא ישתו יין ימר שבר לשותיו. אי מההוא ה"א ה"מ זמרא דמנא אבל דפומא שרי יקמ"ל א"ל רב הונא

6) תוס' ה"ג ח'

וכלה מותרים בכל: ג ואסרו כל מיני שיר בין בכלי בין בפה ופירש רש"י כגון לשורר בבית המשתה. והתוספות מפרשים דאפילו בלא משתה נמי ודוקא למי שרגיל בכך כההוא דאיתא בירושלמי ריש גלותא הוה קאים ודמיך בזמרא פירוש בשכבו ובקומו היו מזמירין לפניו. ומלשון הרמב"ם זכרונו לברכה משמע דבכלי אסור לשמוע בכל ענין ובפה דוקא על היין אבל הוא ביאר בתשובת שאלה דאפילו בפה אסור אף בלא משתה ואין חילוק בין לשון עברי ולשון ערבי

7) תוס' ה"ג ט'

צטט גאון: ורענין הלכה יראה עיקר דברי הרמב"ם צמזמת שאלה דכל שאינה של שירוח ומשבתא אסור אפילו בלא משתה ופירוש אסור אסור רב הונא זמרא דנגדי ודבקר' שרי דגרדלי אסור פירוש הנגינות שמנגנין בני אדם בשעה שמושכין משאוי או בשעה שמנהגין השורין לחרישה מותר שאינו אלא לתקן מלאכתן אבל הנגינות שמנגנין האורגים והוא הדין שאר האומנין באומנותן אסורין שאינן אלא לשמח לצצם ואסור וכדכתיב אל תשמח ישראל אל גיל כעמים וגו' וכל שכן דאסור לשמוע כלי זמר ולפיכך יש להזהיר על המקילים לשמות כלי זמר ואפילו צמזמת וימים טובים ללא התירו אלא בחופה משום שמחת חתן וכלה וכן הנשים המזמרות צפה צמח

מלאכתן יש למחות בהן ואם אינן שומעות מוטב שיהיו שוגגין ולא יהיו מודיעין כדאמרין צדיק המציא (פסא 3) דלפילו באסור דלורייתא אין למחות דבר שאינו יודעין צדלי' שלא יקבלו ועיין צמזמת (צ"ב פ: ד"ה מוטב) ובהגות אשכנזי סוף פרק חוקת הכמים (פ"י ע):

12) תוס' ה"ג י'

ג' מלכים וארבעה הדיוטות אין להם חלק לעולם הבא אגן מה תהוי עלן א"ל שינא מינא היתה בלבם אחר מאי זמר יווגי לא פסק מפומיה אמרו עליו על אחר בשעה שהיה עומד מבית המדרש הרבה ספרי מינין נושרין מחיקו שאל נימוס הנרדי את ר"מ כל עמר דנחית ליורה סליק א"ל כל מאן דהוה גקי אגב אימיה סליק כל הלא

ישמו וגו' עכ"ל ולא הל"ל זמר יוני אלא סתם זמרא לא פסק כו' כדאמר הסם צמ"ג גיטין ז' זמרא מנגן דאסור כו' גם אינו נראה דמשום זמר דלאחר החורבן יהיה נגע צו משום מינות ונראה דנקט זמר יוני דהיה צו מינות צמ"ג גופיה וכה"ג אמרו צמ"ג מרובה ח' דלחמת

עליו: זמר יווגי לא פסק מביתו. והיה לו להניח בשביל חורבן הבית דכתיב צמיר לא ישתו יין (ישעיה

האדם ואין זה מענין שבר ועושנ. ולכן מסיק מהרש"א שהוא זמר של עכרים דאיסור זה הוא מאיסורי ע"ז ששייך למינות. וא"כ חזינו דהוא איסור גדול שאפשר שיביא ח"ו לידי מינות וגם יש ממילא גם איסור

15) תוס' ה"ג י"ג

הנה הניגונים שמזמרים הנוצרים בבית תיפלתם ודאי אסור לשמעם אף ע"י הראייה ואף ע"י פאנאראף, ולא רק הניגונים שמזמרים עתה אלא אפילו מה שהיו מזמרים מכבר אע"פ שהפסיקו עתה לומר באותן הניגונים אסור. וגם הניגון שחיבר איות

נוצרי ניגון על פסוק מתהלים על הלשון שהעתיקו אסור כי סתם הניגונים שמחברין הנוצרים לפסוקי תהלים הוא לומר לתפלותיהן שזה אסור. ואם הוא מכיר שלא היתה כוונת מחבר הניגון לומר לעבודתם אלא לומר בעלמא להנאת זמרה אף שמחבר הזמר הוא נוצרי ועכו"ם אין בזה איסור, אבל סתמא יש להחזיק שהוא לעבודתם ואסור, ואף לפרסגה אסור.